

Ročník 23/2025

číslo 1 - červenec

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané,

opět se nám přiblížila polovina roku, doba dovolených a prázdnin, a to znamená vydání letních Svojanovin, kdy je mi velkou ctí Vás zde, v úvodníku, krátce pozdravit.

Z činnosti městyse bych rád vyzdvihl úspěšné získání dotačního titulu na vybavení nové knihovny v budově MŠ ve Starém Svojanově, kdy z poskytnutých prostředků bude knihovna moci kromě své základní knižní agendy fungovat i jako komunitní centrum a místo setkávání s mnohem širším záběrem než doposud.

V záměru revitalizace zázemí hřiště na Sokolské již probíhá výběr zhotovitele, takže na jaře příštího roku se můžeme těšit na nové kryté posezení se zázemím pro sportovce i návštěvníky hřiště.

Většina z Vás již byla osobně nebo oznámením ve schránce oslovena zaměstnanci firmy O2, kteří provádí v současné době průzkum zájmu majitelů nemovitostí o připojení k optické síti na příjem vysokorychlostního internetu. Pokud bude zájem o připojení (které je zdarma) minimálně u 85 % majitelů nemovitostí, mělo by dojít k realizaci v letošním a příštím roce.

Jak jsem již zmínil v úvodu, přiblížily se nám prázdniny, a proto bych Vás chtěl srdečně pozvat na letní akce pořádané městysem, zejména pak na Zahájení léta, promítání filmů na hřišti na Předměstí a také třeba na den s IZS (Integrovaný záchranný systém), který se

bude konat ve druhé polovině prázdnin a malí i velcí návštěvníci se zde mohou seznámit s prací a technikou policie, hasičů a záchranářů. Pro milovníky umění pak bude na radnici v průběhu prázdnin tradiční výstava. Bližší informace ke všem kulturním a společenským akcím najdete uvnitř Svojanovin.

Závěrem mi dovoluji popřát Vám krásné a pokud možno odpočinkové léto, školákům prázdniny, na které budou rádi vzpomínat a nám starším prostor a čas k načerpání energie na další měsíce.

Starosta městyse Svojanov
Lukáš Havlíček

SLOVO MÍSTOSTAROSTY

Dovolte mi, abych vás v bodech informoval o akcích, které se od posledního vydání Svojanovin podařilo realizovat, které probíhají a které plánujeme.

Akce realizované:

- V lesích městyse Svojanova, které spravuje naše příspěvková organizace Lesy Svojanov, proběhla na jaře opakovaná výsadba sazenic. V mladých porostech se podařilo realizovat téměř tři hektary prořezávek. Stále platí možnost odkupu vyrobeného palivového dříví nebo možnost si dříví vytěžit formou samovýroby. Ve spolupráci s firmou LTM Litomyšl se podařilo bagrem zpřístupnit dvě části lesa v Rohozenském údolí.
- I v letošním roce pokračujeme v modernizaci vybavení Jednotky sboru dobrovolných hasičů Svojanov. Díky dotaci od Pardubického kraje jsme získali finanční prostředky na nákup zásahových bot a nových pneumatik na vozidlo Ford Transit. V březnu letošního roku se ve Svitavách úspěšně zúčastnilo pět členů jednotky strojnického kurzu.
- Do autobusových čekáren po celé obci byly zakoupeny nové odpadkové koše.
- Před vchodem do mateřské školy ve Starém Svojanově byl zbudován nový plot, který zvýší bezpečnost dětí jak při odchodu z mateřské školy, tak i při návratu ze školní zahrady.
- Před radnicí ve Svojanově byla instalována nová cykloturistická mapa zakoupená od Kartografie Praha.
- Ve spolupráci s panem Pavlíčkem z České pojišťovny proběhla úprava pojistné smlouvy městyse Svojanova. Svoje pojištění získaly nově i obě příspěvkové organizace Vodovod a Lesy Svojanov.

- Geometrickým plánem byla zaměřena vodárna na Studenci, kde bude následovat výkup pozemku, na kterém se část vodárny nachází. Zaměřena byla i část místní komunikace, která vede od paní Pešové a ústí na silnici pod mateřskou školou. I zde přijde na řadu výkup pozemku a nic už nebude bránit celkové rekonstrukci komunikace.
- Do autobusové čekárny v Dolní Lhotě a u mateřské školy byly pořízeny nové informační vývěsky, které nahradily ty dosluhující.
- V zimním období probíhalo po celé obci kácení nebezpečných stromů. V této činnosti budeme pokračovat i další zimu.
- Další geometrické zaměření proběhlo na základě schválené směny pozemků mezi městysem Svojanov a panem Karlem Pallou. Městys Svojanov tím získal pozemek v zatáčce u Kropfů, kde může být vybudován chodník.
- V minulém roce byl na silnici z Předměstí do Svojanova městysem Svojanov instalován radar na měření rychlosti. Je statisticky dokázáno, že většina řidičů snižuje svoji rychlost. Umístění radaru můžeme navíc měnit a instalovat ho na jiné místo.

Akce probíhající:

- Ve spolupráci s ČEZ Distribuce, probíhá stavební řízení k připojení plánovaného zázemí na Sokolské. Dojde k přesunu sloupu u mostu a domy v uličce k Sokolské budou mít nově elektrickou přípojku vedenou v zemi.
- V současné době právě vznikají nové zpevněné plochy pro kontejnery na tříděný odpad. Budou celkem čtyři a na každém z nich bude kontejner na sklo, plast, nově i kov a na vybraném místě i textil.
- Je objednáno nové zábradlí na most k bývalému hotelu Monika. Zároveň proběhlo geometrické zaměření tohoto mostu, který se tak stane součástí místní komunikace do Babek.
- Díky sponzorskému daru byl pro naši jednotku sboru dobrovolných hasičů objednan automatický externí defibrilátor AED.
- Naši zaměstnanci právě dokončují železnou nosnou konstrukci pro mostek u rybníka na Předměstí. Na výrobu konstrukce byly použity traverzy, které se podařilo zachovat při demolici objektu na Sokolské.

Akce plánované:

- Rekonstrukce plakátovacích ploch (výměna dřevěné výplně a nátěr).
- Odbahnění přítoku do rybníka na Předměstí.
- Vyčištění dolní části potoka v Jezdinách a instalace nového propustku pod cestou vedoucí do Jezdin.
- SMS pro obce (doplnění informačního systému pro občany formou SMS zprávy)
- Nákup protipovodňových pytlů.

Ing. Michael Jedlička
místostarosta Městyse Svojanov

Z KULTURNÍHO A SPOLEČENSKÉHO ŽIVOTA

Nejdříve malé ohlédnutí.

Od začátku roku 2025 byl kulturní život ve Svojanově opět bohatý. V celém městyse proběhla Tříkrálová sbírka, ve které jste darovali 24 572. Byla možnost se zajít pobavit na obecní ples, pro nejmladší děti a jejich rodiče bylo připravené Maškarní odpoledne, muži se utkali o vítězství ve Svojanovkém mariáši. Uvítali jsme do řad občanů Svojanova Viktora Bednára, Matyáše Jedličku, Emílii Matulovou a Jakuba Peterku. Velikonoce ve Svojanově bylo možné oslavit u MŠ av dubnu ještě proběhl 3. svojanovský kvíz. Samozřejmostí byly i Čarodějnice s programem pro děti. V květnu zdobila náměstí májka umístěná ženami, které chodí pravidelně cvičit. Pietní akcí jsme připomněli 80. výročí konce 2. světové války. První letní den za krásného počasí šli účastníci novou trasou Závišovy škorně a večer bylo možné zhlédnout první letní filmové představení Vyšehrad dvje.

Další letní příležitosti k zábavě, poznávání a setkávání

Až do 10. srpna můžete navštívitna radnici ve Svojanově

LETNÍ VÝSTAVU

OBRAZŮ PETRA BILINY ZE SVITAV,
SOCH RADKA A. ŠKRABALA ZE SVOJANOVA
PONDĚLÍ AŽ SOBOTA 10 – 16 HOD., NEDĚLE 10 – 14 HOD.

5. července 2025 ve 14 hod.

zahájíme prázdniny

na hřišti u rybníka Šindelky

cirkusovým vystoupením,

mažoretkami,

soutěžemi pro děti,

dostihy HOBBY HORSINGU

a tradiční pěnou.

Svojanov žije i letos!

Přijďte si užít rodinný den plný zábavy.

Vážení spoluobčané,

už se nemůžeme dočkat akce Svojanov žije, která se uskuteční v sobotu 2. srpna 2025 na hřišti u rybníka. Čeká nás den plný zážitků, smíchu, přátelských setkání a dobré nálady.

Od 14:00 hod.

startujeme bohatým programem,
ve kterém nebudou chybět
ukázky práce hasičů,
záchranářů a policie,
včetně simulované záchrany
zraněné osoby
z havarovaného auta.

Na děti čekají dětský koutek,
Skákací hrad, soutěže,
pěna od 16:00hod.

a samozřejmě
oblíbené opékání špekáčků.

Večerní atmosféru zpříjemní
country hudba od 17:00 a
po té zábava s DJ od 20:00.

☞ Vstupné je dobrovolné.

Celý výtěžek poputuje
na podporu charity v Poličce.

Rodinný den plný zábavy a dobré nálady!

SVOJANOV

ŽIJE

PROGRAM

14:00

Příjezd IZS
HASIČI
ZÁCHRANÁŘI
POLICISTI
ZÁCHRANA
ZRANĚNÉ OSOBY
Z VRAKU AUTA

17:00
COUNTRY

20:00
ZÁBAVA S DJ

DĚTSKÝ KOUTEK

- SKÁKACÍ HRAD
- SOUTĚŽE PRO DĚTI
- OPÉKÁNÍ ŠPEKÁČKŮ
- PĚNA OD 16H

2.8.
2025

KDE? SVOJANOV, HŘIŠTĚ U RYBNÍKA

VSTUP DOBROVOLNÝ
VÝTĚŽEK BUDE VĚNOVÁN
CHARITĚ POLIČKA

POMÁHEJTE
S
NÁMI

Přijďte s námi prožít krásný letní den, pobavit se, podpořit dobrou věc a ukázat,
že Svojanov opravdu žije!

Těšíme se na vás!

A.Graciasová

letní kino

SVOJANOV - HŘIŠTĚ U RYBNÍKA

Promítání po setmění cca 21 hod.

PROGRAM

26. ČERVENCE KOUZLO DERBY

23. SRPNA

FILM JEŠTĚ NENÍ VYBRÁN, ČEKÁME NA PREMIÉRY

VSTUPNÉ 50 Kč

Občerstvení otevřeno od 18 hod.

16. srpna můžete zúročit své vědomosti na dalším, tentokrát už čtvrtém

SVOJANOVSKÉM KVÍZU.

Za příznivého počasí proběhne na hřišti u rybníka Šindelky, za nepříznivého počasí na radnici.

Zájezd

Pro milovníky cestování jsou plánované dva výlety. Datum i cíl cesty bude zveřejněný s předstihem včas.

Za letní kulturou na hrad Svojanov

Jestliže chceme poskytnout přehled o tom, kam lze jít ve Svojanově za zábavou, není možné vynechat informace o letních kulturních akcích na hradě.

12. – 13. 7.	Dny dobové kuchyně <i>ochutnávka dobových pokrmů v historické hradní kuchyni</i>
13. – 19. 7.	Řezbářské dny <i>řezbáři vytváří umělecká díla přímo před zraky návštěvníků</i>
24. – 27. 7.	Dny práva útrpného <i>hrané scény představující aplikaci práva útrpného v mučírně</i>
2. – 3. 8.	Divadelní pouť <i>přehlídka divadelních souborů z různých koutů naší země</i>
15. – 16. 8.	Noční prohlídky - 19. století <i>život na hradě v době posledního majitele Františka Antonína Haasche</i>
23. – 24. 8.	Třicetiletá válka na Svojanově <i>dobývání hradu, souboje, potyčky, hromadné bitvy</i>

Čas poutí

Léto je časem poutí. Pouť je čas slavení, čas putování, rozjímání a modliteb, ale je to i čas setkání. Taková setkání každoročně probíhají na poutním místě Majdalenka. Říkalo se, že kdyby se lidé celý rok neviděli, tady se určitě potkají. A tak to chodí už po mnoho generací.

Pouť u Majdalenky

v neděli 27. července v 11 hod. slavnostní mše svatá,
poté od 13 hod. setkání při dechovce
a požehnání poutníkům.

„Být, či nebýt, tot’ otázka aneb Bude, či nebude...”

Už několik roků připravuje knihovna v Dolní Lhotě, ve spolupráci s ostatními dvěma místními knihovnami, oblíbenou akci Putování Františka Povídalek. Tato akce je velmi náročná počtem účinkujících, kteří jsou ochotní stát se na jedno odpoledne postavami z knihy B. Březovského Tajemný hrad Svojanov. Bude tato akce, či nebude? Věříme, že letos ještě bude, dobrovolníci se najdou a na plakátech se dozvíte datum a trasu putování. Do dalších let tuto akci čeká organizační změna.

Za KV městyse sestavila Mgr. Petra Reslerová

Z MATEŘSKÉ ŠKOLY

Ve druhém pololetí školního roku 2024-2025 se kolektiv našich malých kamarádů rozrostl o další dvě děti, a to o Sabinku Janků z Vítějevse a Elišku Kovářovou z Lavičného. Celkem máme tedy 22 dětí.

Letošní zima byla všelijaká, proto jsme si s dětmi zimu ve školce přivolávali různými pokusy, tvořili jsme, a když konečně napadl sníh, chodili jsme lopatovat, klouzat se a stavět sněhuláky. Postupně jsme se už začali všichni těšit na jaro a také lepší počasí.

Děkujeme zřizovateli za nové oplocení před MŠ, které vyrostlo na jaře, aby byla zajištěna větší bezpečnost dětí.

Blížila se doba zápisů do ZŠ, a proto jsme s předškoláčky opakovali všechno, co by měli k zápisu umět. K zápisu šlo 6 dětí a musím říct, že byly velmi šikovné. V květnu proběhl zápis do MŠ, byly přijaty 4 nové děti, které nastoupí od září 2025.

Do MŠ nám každé dva měsíce jezdí divadlo JOJO a také proběhl výchovný koncert pana Kubáta z Litomyšle s písničkami našich babiček. Velký úspěch měl i dětský karneval na radnici ve Svojanově, který pořádáme ve spolupráci s SDH Předměstí. Děti si odpoledne užily se soutěžemi a písničkami DJ Davida a na závěr byla krásná bublinková show. Novou akcí, která byla pod záštitou Svojanova, bylo uspořádání velikonočního odpoledne. Děti si tvořily, pletly pomlázky, opékaly špekáčky a bylo i malování na obličej. Naše MŠ se účastnila jarmarkem – výrobky dětí. Chtěla bych touto cestou poděkovat všem rodičům, kteří se akce s dětmi účastnili. A už jsme se chystali na tradiční výlet s rodiči, tentokrát do ZOO Lešná. Výlet se vydařil, počasí nám přálo a parta rodičů i dětí byla výborná 😊. Na začátku června jsme jeli na dopravní hřiště do Poličky. Děti byly velmi šikovné, odměnou jim byla pak zmrzlina na náměstí a pobyt na veřejném dětském hřišti. Jako dárek ke svému svátku si děti v prvním červnovém týdnu zasoutěžily na hřišti, všechno zvládly, dostaly sladkou odměnu a hledaly si v písku poklad – diamant.

Červen utíká, ani nevíme jak, a už se připravujeme na ukončení školního roku se slavnostním pasováním předškoláčků panem starostou městyse Svojanova. Po programu proběhne pohoštění v altánu a odvážné děti mohou s námi přespat do druhého dne ve školce. Děti procvičují program Loupežnická patrola, kterým se chtějí ukázat nejen rodičům, ale sourozencům, babičkám a dědečkům a všem, kteří je mají rádi.

Letos odlétnou do nové etapy života: Deniska Janků z Vítějevse, Tomášek Brzkovský z Vítějevse, Dominiček Radda z Vítějevse, Ríša Letfus ze Starého Svojanova, Míša Jedlička ze Svojanova a Dominiček Rychnovský ze Svojanova. *S těmito dětmi jsme strávili velice tvořivý školní rok plný her, radosti, přátelství, někdy i malého hašteření, ale hlavně jejich velkých pokroků.*

Chtěla bych dětem touto cestou poděkovat také zato, co všechno naučily ony nás, protože nejen dospělí mohou někoho něco naučit. Přejeme si, aby jim zůstal jejich zájem o vše, co se kolem nich děje, aby měly ve škole štěstí na dobré učitele, kterým jde

především o děti, a hlavně, aby měly štěstí na pravé kamarády, bez kterých to v životě nejde.

Na závěr bych chtěla poděkovat celému týmu MŠ za obětavou, láskyplnou a energickou práci s dětmi a pro děti. Rodičům za spolupráci a projevenou důvěru v naši MŠ, protože nám svěřují to nejcennější, co mají. Děkujeme za projevenou podporu i povzbuzení. Zřizovateli za spolupráci a vstřícnost při řešení požadavků.

Za náš kolektiv přeji všem krásné léto, zábavná dobrodružství, spoustu zážitků, sluníčka, odpočinku a vše krásné, co k létu patří.

Veronika Bačovská, DiS.
ředitelka MŠ

Z KNIHOVNY

Knihovna ve Starém Svojanově je až do odvolání přechodně uzavřena z důvodu rekonstrukce. V případě zájmu o knihy z výměnného fondu se čtenáři mohou obrátit na knihovnu ve Svojanově nebo v Dolní Lhotě.

MAS Poličsko v rámci zkvalitňování života na venkově vybral žádost městyse Svojanov o dotaci na zřízení komunitního centra s knihovnou. K tomuto účelu byla k dispozici místnost v prvním patře MŠ, která odpovídala výběrovým kritériím. Ve výběrovém řízení je vybírán zhotovitelstavební práce. Můžeme se tedy v dohledné době těšit na prostředí nové knihovny s moderním zařízením, hracími a edukativními prvky, která se stane místem setkávání pro všechny věkové skupiny občanů. J. B.

OD NAŠICH HASIČŮ

SDH PŘEDMĚSTÍ

Dne 10. 5. 2025 se u nás na Předměstí konalo okrskové kolo požárního sportu. Zúčastnilo se celkem 6 týmů z našeho okrsku. Mimo jiné i náš tým mužů. Soutěžilo se ve dvou požárních útocích, kde se počítal nejlepší čas. Tým našich mužů odstartoval celou soutěž. První útok měl čas 20:80, ale při druhém útoku se vloudilo pár chybiček, takže jsme si zapsali neplatný pokus. Na vítězství nám to tedy nestačilo, ale i tak jsme celkově brali krásné 3. místo.

Jako každý rok se náš tým mužů i žen účastní Okresní ligy Svitavska. Celá soutěž se skládá celkově z 11 závodů v našem okrese i mimo něj. Prozatím máme za sebou dva závody. První jsme navštívili dne 1. 6. 2025 v Horním Třešňovci, kde muži obsadili 9. místo s časem 18:63 a ženy, bohužel, skončily s neplatným pokusem. Druhý závod byl 15. 6. 2025 v Lubné. Muži si odvezli 10. místo s časem 18:54 a ženy s časem 18:70 obsadily 8. místo. Další závod nás čeká 29. 6. 2025 v nedalekých Hartmanicích. Rád bych poděkoval všem ženám i mužům, kteří reprezentují náš sbor.

Starosta SDH Předměstí Dalibor Zítka

VÍME, ŽE...

- Od 26. 6. 2025 se změnila PROVOZNÍ DOBA PRODEJNY VE SVOJANOVĚ.
Otevřeno: pondělí až sobota 7:15 h. – 11:30 h., 12:30 h. – 17:00 h.
neděle a svátky 8:30 h. – 12:00 h.
- Na hřiště u rybníka Šindelka přibude nový herní prvek pro naše nejmenší.
- Od 24. dubna mohou návštěvníci vstoupit do lesa uprostřed města. V Kunsthalle Praha totiž ožila výstava Kristýny a Marka Milde. Pražští rodáci, kteří v současnosti žijí v newyorském Brooklynu, skrze každodenní prostory a předměty zkoumají, jak žijeme ve vztahu k přírodě a jak jsme od ní často odpojeni. Newyorský taxík umělci změnili v sochu prorostlou stromy, z potrubí kmenů vytvořili živoucí síť a také vytvořili projekci animace lesa složenou z tetování stromů na lidské kůži. Česko-americké umělecké duo Kristýna a Marek Milde ve své výstavě Volání lesa představili přírodu jako živoucí přítomnost zakořeněnou v městském prostředí. Jejich první institucionální výstava v Praze odhalila propojení mezi městy a lesy, které utváří sdílené rytmy a vzájemnosti. Jejich díla byla vystavená například v

MoMA a Queens Museum v New Yorku či v DOXu a Futuře v Praze. Psali o nich mimo jiné v The New York Times, Flash Art či Hyperallergic.

Zdroj: <https://www.kunsthallepraha.org/udalosti/kristyna-a-marek-milde-volani-lesa>

Pozn. redakce: Proč právě tyto informace ve Svojanovinách?

Marek Milde je totiž syn paní Jany Milde, která žije v Praze a pochází z rodu Gerišerů z restaurovaného roubeného stavení u mostu hned za řekou.

Z HISTORIE OBCE

Při čtení zápisků pamětníků o konci 2. světové války ve Svojanově nacházíme příběhy a jména, na která bychom si měli dnes vzpomenout a uvědomit si, že v částech městyse Svojanov bylo mnoho lidí s velkou odvahou, kterým právě konec války změnil život. Německo sice podepsalo konečnou kapitulaci v noci z 8. na 9. května, ale nechybělo mnoho a obec v poslední den války mohla být srovnána se zemí. 8. května ráno přijel z Hamrů pan učitel Josef Jedlička, že zachytil zprávu o kapitulaci Německa. Jakmile se tato zpráva roznesla, byla na baště hradu vyvěšena státní vlajka. Také pan Josef Bednář a Josef Klíma vyvěsili vlajku v obci. Kolem deváté hodiny přijel od Letovic německý konvoj. Na Vápeničkách se pokoušeli kulometem z jednoho auta vlajku z bašty sestřelit. Nepodařilo se to. Kolona zastavila u restaurace Klímových (bývalý kulturní dům). Nato se k nim vydali Josef Bednář, učitelé Josef Satrapa a Josef Valášek, který žádal německý důstojníka, aby odevzdali zbraně, že Německo podepsalo v Remeši kapitulaci. Měli velké štěstí na důstojníka, který nařídil okamžité odstranění vlajek a oznámil příjezd Brandeburské divize SS, která byla součástí milionové armády pod velením polního maršála Ferdinanda Schörnera.

Když divize dorazila, vše nasvědčovalo tomu, že se vojsko bude ubytovávat.

Byly stavěny hlídky, budována kulometná stanoviště a stanoviště pro kanony. V odpoledních hodinách došlo nenadále ke střelbě partyzánů ve směru z lesa zvaného Hudák.

U německých vojsk byl ihned vyhlášen poplach a z několika míst obce byla tímto směrem zahájena kulometná palba. Tou dobou přijel do Svojanova "jednoruký" generál Schörner a dal ihned zajistit 11 rukojmí. Byli to: starosta Emil Stejskal, poštmistr Ladislav Horčíčka, řídící učitel Josef Satrapa, dělník Oldřich Satrapa, zemědělec Antonín Svojanovský, textilní dělník Bohumil Škranc, tkalcovský mistr Josef Bednář, listonoš Josef Hudský, úředník Josef Klíma, zedník Josef Čermák a lesník Josef Krbeček.

Jmenovaní byli zajištěni a zesílenými hlídkami hlídáni na síle restaurace u Klímu.

Současně obecní posel Bohumil Kovář vyhubnáním oznamoval občanům, že padne-li ještě jedna rána z lesa, budou rukojmí zastřeleni a obec srovnána se zemí. Tato zpráva byla ihned poslem vyřízena partyzánům. Partyzánům, soustředěným kolem hradu v okolních lesích, vyřizoval tuto hrozbu hajný pan Láznička, který udržoval styk po celou dobu jejich přítomnosti. Partyzánům v lesích směrem k Hlásnici vyřizoval tuto hrozbu holič Emanuel Čermák.

Tragický je i příběh Štěpána Krabičky. Šel z Rohozné a stavěla ho německá hlídka, a protože u něj našli zbraň, okamžitě ho zatkli a odvedli před jednorukého generála Schörnera (*údajně samotného generála Schörnera, protože tou dobou byl generál Schörner ve Velichovkách a nebyl jednoruký*).

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/polni-marsal-schorner-se-o-kapitulaci-dozvedel-ve-velichovkach-6263432?nonmob=1>. Generál dal jednoznačně bez soudu povel k oběšení 18letého chlapce. Rozkaz byl proveden ihned. Mladík byl oběšen na hrušce před Žilovými.

Z Manové Lhoty se šli podívat, co se ve Svojanově děje, také bratři Škrancovi. Byli zadrženi německou hlídkou, a protože u sebe neměli doklady, byli zatčeni, vyslýcháni a odsouzeni na jatkách u Pallů. Pan Truhlář píše, že chlapci byli bití a mučeni. Že k takovému způsobu výslechu nedošlo, to uvádí ve svých vzpomínkách dcera hostinského a řezníka p. Pally, která celý soud pozorovala se svými kamarádkami okénkem z cesty od hradu.

„Po soudu generál s několika důstojníky a patričnou ochranou šel na procházku ke hradu. Mezitím však vysílačka, která byla na německém autě u Truhlářů č.p. 12, zachytila zprávu o bezpodmínečné kapitulaci Německa. Byla ihned vyslána spojka za generálem, který se ihned vrátil a vydal důstojníkům rozkazy.“ (J. Truhlář)

Rukojmí i zadrženi byli propuštěni.

Celý současný Svojanov zažil útěk zcela ozbrojené německé armády, která se valila všemi cestami od Vítějevse i Bohuňova směrem na západ, aby nepadla do zajetí Rudé armády. Technika vybuchovala, hořela vysokými plameny, mezi tím koně, prchající vojáci. Lidé doslova přežívali tento den i noc doma v obrovském strachu,

Další den se objevil první voják Rudé armády na koni a za ním další. Podle vzpomínek pana Fr. Bačovského st. mělo vojsko štáb v jejich stavení č. p. 5 na Předměstí. V osvobozující armádě byl i Jan Tymovty, který prošel s armádním generálem Ludvíkem Svobodou strastiplnou válečnou cestu z Buzuluku do Prahy. On až do Prahy nedošel, ale domovem se mu stal právě osvobozený Starý Svojanov.

Ze Svojanova se z německého totálního nasazení nevrátili Ladislav Haupt a Zdeněk Schauer.

Z Předměstí to byl Karel Hertvík, který byl v lednu 1943 na udání zatčen a transportován do koncentračního tábora Múnten v Německu. Bylo to 25. dubna 1945, kdy před blížící se Sovětskou armádou byli všichni vězňové tohoto koncentračního tábora postřeleni. Mezi nimi byl zastřelen i Karel Hertvík ve svých 33 letech. Druhý den 26. dubna byl tábor osvobozen Sovětskou armádou. Opravdu nelitostný osud. Nelze také nevzpomenout tragické smrti dvanáctiletého chlapce Oldřicha Koloucha ze Studence, který byl v Benešově Hoře dne 7. května nešťastnou kulkou zastřelen. Stalo se to den před vyhlášením kapitulace Německa.

Podle Petra Beneše ze Studence, který slyšel vzpomínky chlapcova otce, byl Oldřich zastřelen prchajícími vojáky cíleně. Uviděli ho od Hutí v Benešově hoře (hřbet byl ještě holý) a stříleli po každém jim podezřelém.

Ze St.Svojanova to byli pak pan Kružík a pan Oliva, kteří prožili utrpení koncentračního tábora nacistického Německa. A právě toto hrozné utrpení bylo pro pana Olivu příčinou předčasného úmrtí po osvobození.

A nutné je též vzpomenout pana Báči, který byl při výslechu týrán, nelitostně zbit a vrátil se zpět s podlomným zdravím. Věnujme jim i po mnoha letech vzpomínku.

I po 80 letech míru chceme zmínit nejen tyto příběhy, ale i ty občany, kterým jejich život ukončila nacistická mašinerie.

Možná, že v těchto informacích jsou nějaké nesrovnalosti. Dnes už nemáme možnost se zeptat, jak to tenkrát bylo. Ale přesto nic nebrání tomu, abychom za odvahu, utrpení a život všech 28 zmíněných osob položili květiny a uctili jejich památku zapálením svíce i modlitbou. A to jsme splnili 8. 5. 2025 pietní akcí městyse Svojanova.

Škoda jen, že v tak malém počtu zúčastněných.

Ale stejně si myslím, že máme vůči těmto zmíněným občanům dluh, a to ve smyslu alespoň malého pomníčku, pro který by se ve Svojanově určitě našlo čestné místo a našel by se i autor, který by pomníček vytvořil. (Pozn. autora)

Jana Bačovská, kronikářka městyse

PÁR ŘÁDKŮ OD RODÁKŮ

Tak nevím, drazí spoluobčané Svojanova a okolí. Něco se mi jaksi zvirtlo, vždycky jsem totiž, když jsem potřeboval něco vědět z minulosti, zašel za někým a zeptal se, jak to tady kdysi bylo, a obvykle jsem se to snadno dozvěděl. Ale teď už nevím, koho se zeptat, protože, žel, všichni pamětníci se jaksi přestěhovali do té zahrádky okolo našeho kostelíčka. Chodím, dívám se na nápisy na pomníkách a už se nic nedozvím. Mnohdy mne to mrzí, ale už se někteří ptají mne. Aniž jsem si to uvědomil, stal jsem se pamětníkem já.

Chci s Vámi otevřít jeden moment, kdy jsem ještě zvědavě naslouchal příběhům našich předků. Uvědomuji si, že znát, co se tady kdysi dělo, neodmyslitelně patří k jakémusi uvědomění sounáležitosti našich spoluobyvatel. Kdo to neví, vlastně nežije, jenom přežívá.

Takže, všichni známe samotu Skala, která shlíží (shlížela) z kopce na křižovatku silnic ohraničenou betonářskou firmou pana Kuře, zámečnictvím pana Kopeckého, dílnou stolaře Olivy a hospodou pana Volaufa. Tato samota kdysi patřila pánům z hradu Svojanova, byl to poplužní dvůr. Správce tohoto statku odváděl velký díl potravin, dřeva a ostatních potřeb pro osazenstvo hradu. Potom přišly těžší časy. Pánům přestaly stačit peníze a museli se uskromnit. Správce poplužního dvora mnoho let šetřil, potom si hodně vypůjčil a statek od hradního pána koupil. Potom tvrdě pracoval a splácel vypůjčené peníze a úroky. Až přišla po letech poslední splátka a rodina se radovala, že zajistila svým následníkům lehčí život. Dneska se to docela zapomnělo, asi si už nikdo neváží jejich dřiny.

Byl jsem o rok mladší než jejich syn Josef. Byli jsme kamarádi. Často jsem k nim chodil, někdy jsme seděli spolu s ním v typické selské kuchyni a někdy se vyprávělo. Vzpomínám na jedno vyprávění. Bylo nás tam asi šest, nikdo z nich už nežije.

Blížil se květen 1945, válka spěla k rychlému konci. Bojovalo se na Ostravsku a jižně od Brna. A tehdy se to stalo. Ve Svojanově a okolí se někdy objevovali partyzáni, ale celkem byl klid. Asi 150 m nad kostelíčkem ve Starém Svojanově (směr Vítějeves) bydlela vdova paní Skalická a zhruba proti ní bydlel se svými rodiči pan Josef Beneš, který více jak 50x daroval krev. Na jeho domku byla tabulka pracovníka Červeného kříže a on byl vždy připraven pomoci zraněným a nemocným. Velice vděčně na něho všichni vzpomínáme. Byl to milionový člověk. Žili jsme několik let vedle jeho domku. Snad někdy jindy o něm, dnešní příběh se týká paní Skalické a jejího syna. Mohl mít tehdy asi 20 let a pomáhal partyzánům. Paní Skalická přišla na Skalu k sedláku Báčovi a prosila jej, jestli by jí mohl přivést větvě směrem od Hamrů. Byly tam vykáceny stromy a větve se vozily do každé domácnosti na výrobu otýpek, kterými se topilo v kamnech, aby byl dlouhý oheň a buchtý se pěkně upekly. Slíbila panu Báčovi, že mu syn pomůže s nakládáním větví na žebříňák. Takže se domluvili. Nic zvláštního se nedělo, tehdy prašné, kamenité silnice byly prázdné.

Báča se Skalickým dojeli do lesa, někam do místa, kde je dnes tábor. Dojeli do lesa, naložili velkou hromadu chvojí a vyjeli lesní cestou k silnici. Když mezi mladými smrků vyjžděli z lesa, všiml si syn paní Skalické, že po silnici jde nějaká patrola německých vojáků. Rychle seskočil z vozu a zmizel v lese. Měl totiž v kapse revolver a legitimaci partyzánů. Pan Báča pomalu vyjel na silnici směrem k německé patrolě. Vojáci zařvali: „Halt!“ a domlouvali se, co veze, že to je určitě pro partyzány. Důstojník naznačil, že tu řůru chvojí zapálí. Báča začal prosit, že jim všechno složí, ať se podívají, že to je jen chvojí. Vyskočil na řůru a začal shazovat větve. Vojáci nasadili bajonety a začali do kupy chvojí bodat. Možná si mysleli, že tam někdo je schovaný. Dovedete si představit, co to znamenalo pro sedláka spálit mu vůz a možná sebrat koně, to byl jeho život. Nakonec na něj velitel zařval: „Marš!“, ať s tím zmizne.

Ale to nebylo zdaleka všechno. Jel s řůrou chvojí dál. Proti němu se najednou hrnula ustupující německá armáda. Úzké silnice příkopy, málo místa. Proti němu velká nákladní auta, obrněné transportéry, velká auta táhla poškozené tanky. Všude málo místa, důstojníci na něj řvali, musel zajíždět do příkopu. Dostal se do Vápeniček, kde byla u řeky fabrika, bývalá textilka. Vedle silnice byl náhon vody na Dvořákův mlýn. Několikrát se s vozem dostal do příkopu, při vyhýbání se málem převrátil.

Ale ještě ho čekalo něco horšího. Když projel naproti hřbitovu, zahvízdalo z lesa nad hřbitovem několik kulek. Partyzáni. Nějaký německý důstojník seřadil vojáky do rojnice a rozběhli se za střelbou směrem přes náhon a řeku k lesu. Partyzáni utekli. A jelo se dál. Ke Skalické a potom do statku na Skale. Tehdy pan Báča řekl, když uvazoval koně v maštali ke žlabu, že se mu ještě alespoň hodinu klepaly ruce. Dovedu si to představit, dostal sice několik korun provize, ale vlastně se ten den znovu narodil.

František Beneš St. Svojanov

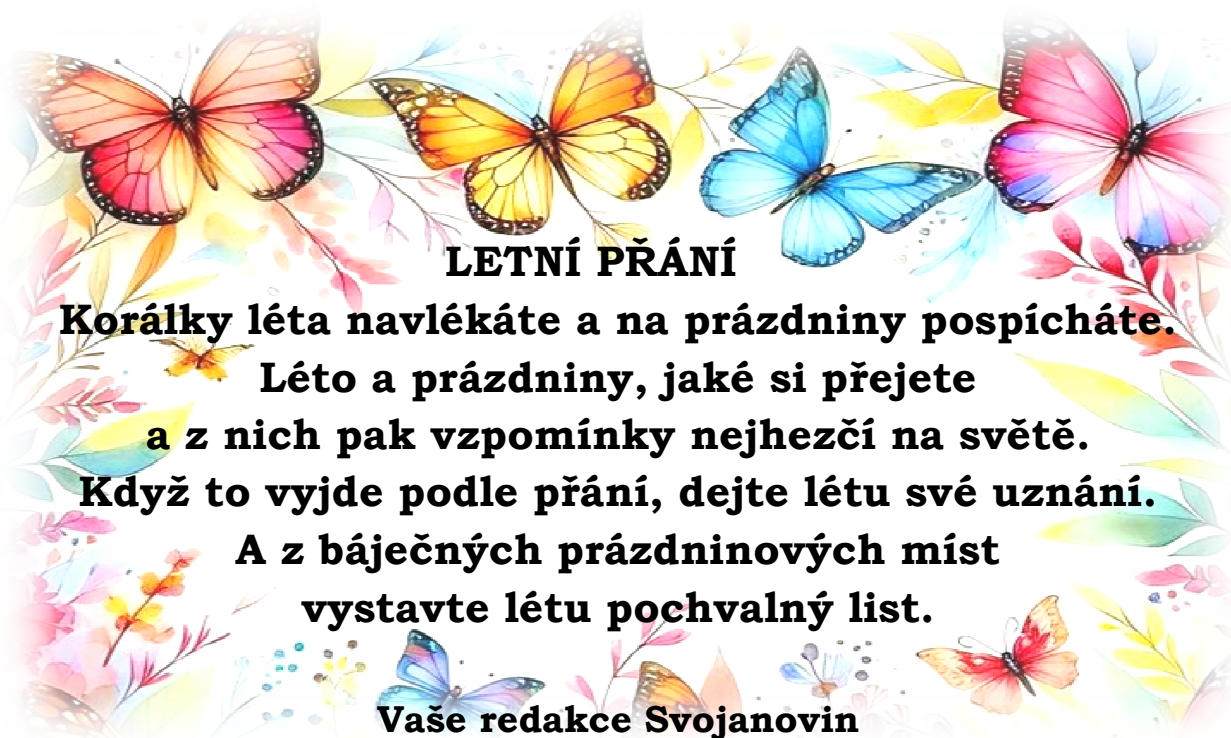
Foto <https://www.facebook.com/>

LAHOPŘEJEME

K VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU JUBILEU OBČANŮM

ÚNOR	NEČASOVÁ HELENA SVOJANOV
BŘEZEN	JURDIČ FRANTIŠEK SVOJANOV, MORAVEC LADISLAV SVOJANOV
DUBEN	KOLÍSEK FRANTIŠEK STARÝ SVOJANOV
KVĚTEN	DUCHÁČKOVÁ MARIE SVOJANOV
ČERVENEC	VORBOVÁ LIBUŠE SVOJANOV, ŘEZNÍKOVÁ ALENA SVOJANOV, JEDLIČKOVÁ ALENA PŘEDMĚSTÍ, KUBÍNOVÁ JANA SVOJANOV, BAČOVSKÁ MARIE STUDENEC
SRPEN	ŠUDOMOVÁ MARIE DOLNÍ LHOTA, ŠUDOMOVÁ ZDEŇKA PŘEDMĚSTÍ, KRATOCHVÍL JAN STUDENEC, BENEŠ FRANTIŠEK STARÝ SVOJANOV, PETERKOVÁ MIROSLAVA HUTĚ, KLEINBAUEROVÁ IVANA STARÝ SVOJANOV

LETNÍ PŘÁNÍ

Korálky léta navlékáte a na prázdniny pospícháte.

**Léto a prázdniny, jaké si přejete
a z nich pak vzpomínky nejhezčí na světě.**

Když to vyjde podle přání, dejte létu své uznání.

**A z báječných prázdninových míst
vystavte létu pochvalný list.**

Vaše redakce Svojanovin

www.mestysstvojanov.cz

- ☉ Svojanoviny vychází od 1.7.2025/ročník dvacátý třetí ☉
- ☉ Redakce – Ilona Kopecká, Mgr. Petra Reslerová, Jana Bačovská, Radka Kubínová
- ☉ Adresa – Městys Svojanov, Svojanov 25,569 73, IČO 277452 ☉ tel. 461 744 130
- ☉ Číslo a den vydání – 1/1.7.2025 ☉ Registrační číslo – 40/R9-124/99